

**Житомирський державний університет імені Івана Франка
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

проф. Киричук Г. Є
«03» березня 2021 р.

**ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
ДЛЯ ВСТУПУ НА ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 026 Сценічне мистецтво**

Житомир-2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчий конкурс проводиться з метою перевірки здатності абітурієнтів до опанування навчальної програми ступеня бакалавра за спеціальністю: 026 Сценічне мистецтво та під час навчання в Житомирському державному університеті імені Івана Франка досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання та уміння для подальшої творчої діяльності в галузі сценічного мистецтва. На пропонувану спеціальність приймаються особи, які здобули повну загальну середню освіту, а також випускники театральних коледжів і училищ культури та мистецтв чи театральних відділень шкіл мистецтв та ліцеїв.

Вступні іспити (галузь знань 02 Культура і мистецтво, перший (бакалаврський) рівень, спеціальність 026 Сценічне мистецтво проводяться відповідно до Правил прийому до Житомирського державного університету, які затверджені ректором ЖДУ, що передбачає також наявність сертифікатів ЗНО з української мови та літератури, іноземної мови або історії України.

Програма творчого конкурсу має на меті перевірити:

- природні дані абітурієнта;
- рівень володіння художнім словом;
- пластичні, вокальні, музичні та акторські здібності;
- знання з історії сценічного мистецтва.

Перевірка відбувається у формі **прослуховування** художнього читання (вірша, прози, байки, монологу з п'єси), перегляду пластичних, вокальних, акторських здібностей (пісні, танцю, етюд) та **співбесіди**. Творчий конкурс проводиться у **два етапи** відповідно до встановленого розкладу з оцінюванням кожного етапу за шкалою від 1 до 100 балів. Підсумкова оцінка за творчий конкурс обчислюється як середнє арифметичне отриманих балів за кожен етап конкурсу та може мати найвищу кількість балів – 200.

Під час творчого конкурсу абітурієнт повинен виявити :

Знання:

- історії вітчизняного і світового театру, драматургії та світової літератури;
- видів естрадних та масових театралізованих заходів;
- театральної термінології та літератури за фахом;
- української або російської мови (для іноземних громадян).

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанрово-родовими ознаками, характером, стилем та формою літературні твори (байка, фейлетон, вірш, художня проза, монолог із п'єси);
- співати, рухатися та танцювати під музику під час вступного випробування;
- орієнтуватися в питаннях історії, теорії та практики сценічного мистецтва.

Наявність навичок:

- акторського перевтілення;
- темпо-метро-ритмічного володіння мовною технікою при виконанні літературних творів;
- слухового, зорового та емоційного сприйняття;
- володіння елементами хореографії та вокалу;
- володіння засобами виразності звуку, тембру, голосу, пантоміміки;
- вміння органічно імпровізувати на різноманітні запропоновані теми.

Програма вступного іспиту зі спеціальності складається з двох частин:

«Виконавська майстерність» (прослуховування) та «Основи теорії та історії сценічного мистецтва» (співбесіда).

Перший етап. «Виконавська майстерність» передбачає:

- художнє виконання літературних творів: уривок із прози, вірш, байка, фейлетон, монолог із п'єси або естрадна мініатюра, що самостійно підготовлені абітурієнтом (загальна тривалість читання не повинна перевищувати 5–7 хвилин); при собі мати друкований текст джерела у двох примірниках. Вміння оголосити назву твору та автора.

Оцінюється: культура і техніка мовлення, вміння реалізувати авторський задум, емоційність, урахування жанру твору, розуміння змісту та ідеї твору.

- Абітурієнт виконує два різнохарактерні моноєтюди (один підготовлений заздалегідь, а другий – запропонований комісією).

Оцінюється: композиція, віра в запропоновані обставини, органічність поведінки, рівень уяви та фантазії, ступінь віри, пантоміміка, рівень імпровізації.

- Абітурієнт виконує пісню (народну чи мистецьку, заздалегідь підготовлену під інструментальний супровід, фонограму «мінус» або ж a cappella)

Оцінюється: координація між слухом і голосом, почуття ритму, сила голосу, краса тембрального забарвлення, чистота і точність інтонування, чіткість дикції та артикуляції, дихання та голосоведення, фразування.

- Абітурієнт виконує танець (у стилі за вибором абітурієнта, заздалегідь підготовлений)

Оцінюється: почуття ритму, точність виконуваних конфігурацій, пластика рухів, гнучкість апарату, вміння тримати темп, відчувати та передавати композиційну побудову.

Орієнтовні теми моноєтюдів із чітко визначеними елементами композиції (зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка):

- а) «Студент намагається списати на іспиті»
- б) «Перед шафою вранці – що одягнути?»
- в) «Набридлива муха»;
- г) «Забув квитки – сцена на вокзалі»;
- д) «Очікування гостей»;
- е) «Пасажир у переповненій маршрутці»;
- є) «Зазирнути в холодильник, де є смачні страви»;
- ж) «Вальс з уявним партнером»;
- з) «Збирання квітів (грибів)»;
- к) «Вигулювання песика».

Рекомендований перелік творів для художнього виконання:

- Олександр Довженко. «Зачарована Десна».
- Михайло Стельмах. «Гуси-лебеді летять».
- Леся Українка. «Лист до Сергія Мержинського»: «Твої листи завжди пахнуть зів'ялими трояндами...».
- Леся Українка. «Лісова пісня»: «О не журися за тіло...».
- Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я». Уривок.
- Дніпрова Чайка. «Морське серце (медуза)»: «Раз у морі купалося двоє братів...».
- Остап Вишня. «Перший диктант». Уривок: «Вже третю зиму ходив я до школи...».
- Остап Вишня. «Моя Автобіографія». Уривок.
- Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки». Уривок.
- Українська народна казка (за вибором).
- Марія Матіос. «Солодка Даруся». Уривок.
- Василь Стефаник. «Новина», «Камінний хрест». Уривок.
- Іван Франко. «Грицева шкільна наука». Уривок.
- Панас Мирний. «Морозенко». Уривок.
- Борис Грінченко. «Дзвоник». Уривок.
- Михайло Коцюбинський. «Маленький грішник». Уривок.
- Володимир Винниченко. «Федько-халамидник». Уривок.
- Тарас Шевченко. «Мені тринадцятий минало...».
- Іван Франко. «Червона калино, чого в лузі гнешся?».
- Павло Тичина. «Гаї шумлять...».
- Олександр Олесь. «Ялинка».
- Василь Симоненко. «Лебеді материнства».
- Микола Вінграновський. «Сама собою річка ця тече...».

- Ліна Костенко. «Пастораль двадцятого сторіччя».
- Леонід Глібов. «Вовк та Ягня».
- Олена Пчілка. «Миша-городянка і миша-хуторянка». Уривок.
- Петро Гулак-Артемівський. «Пан та собака».
- Євген Гребінка. «Ведмежий суд».
- Григорій Сковорода. «Бджола та Шершень».
- Володимир Шинкарук. «На першій лінії вогню», «Балада про матір».
- Володимир Шинкарук. «Біологія в калосах», «Княгиня».
- Валерій Шевчук. «Відьма».
- Володимир Даниленко «Вуха», «Хлопчик з кучерявими ніжками».
- Геннадій Шкляр «Човни причалюють увечері».
- Вячеслав Шнайдер. «Сьома заповідь».
- Юрій Гудзь. «Навпроти снігу».
- Івана Сльта. «Ялинова журба», «Дядькова віра», «Хліб».

Другий етап. «Основи теорії та історії сценічного мистецтва» (співбесіда).

Абітурієнт знає видатних акторів українського театру, орієнтується в періодах становлення і розвитку вітчизняного сценічного мистецтва. Може розповісти про діяльність актора, режисера, телеведучого, якого має за приклад для наслідування; висловлює припущення щодо власного сценічного амплуа. Передбачається свідоме володіння абітурієнтами такими ключовими термінами сценічного мистецтва:

Список ключових термінів

Естетика, мистецтво, художня література, художній образ, фольклор; персонаж, оповідач, розповідач, ліричний герой; епос, лірика, драма, комбіновані (мішані) жанри; епопея, роман, повість, оповідання, новела, нарис, казка, легенда; пісня, ода, епіталама, епіграма, пейзажний вірш, псалма; трагедія, комедія, драма, водевіль, трагікомедія, мелодрама; поема, співомовка, дума, балада, байка; тема, ідея, сюжет, фабула, мотив; багатозначні слова, антоніми, синоніми, діалектизми, арготизми, жаргонізми, історизми, архаїзми, неологізми, авторські неологізми (оказіоналізми), омоніми, пароніми, екзотизми, варваризми; тропи, метафора, епітет, метонімія, синекдоха, оксиморон, іронія, сарказм, перифраз, евфемізм, алегорія, символ; стилістичні фігури, інверсія, анафора, епіфора, антитеза, паралелізм, градація, парцеляція, риторичні фігури (риторичне звертання, риторичне питання, риторичний оклик (вигук), риторичне заперечення); державна мова, національна мова, загальнонародна мова, літературна мова, рідна мова, комунікативні ознаки мовлення (правильність, чистота, багатство, логічність, стислість, доречність, впливовість, доступність); сценічна мова, сценічна майстерність, театр, декламація, дихання, голос, партитура тексту, орфоепічні норми літературної мови, дикція, наголос, інтонація, паузи, темп мовлення.

Список рекомендованої літератури для самопідготовки:

1. Бабич Н. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
2. Безгін І. Д. Академіки. Життя в мистецтві Ігор Безгін. К. : Інтертехнологія, 2006. Ч. 1. 176 с.
3. Брехт Б. О театре. Сборник статей / Б.Брехт. – М.: Искусство, 1960–363с.
4. Брехт Бертольт. Теория эпического театра. – Москва: Академический проект; Гаудеамус, 2019. – 560 с.
5. Брокетт О.Г., Гілді Ф.Г. Історія театру Львів, Літопис, 2014. 730 с.
6. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 256 с.
7. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ, 1985. 439 с.
8. Гречко В. та ін. Історія світового та українського мистецтва / В. Гречко, І. Чорний, В. Режко. – К., 2000.
9. Гринишина М. О. Театр української драматургії: Сучасна та класична українська п'єса на

- сценах театрів у 1930-х роках / ПСМ АМУ. Київ: Інтертехнологія, 2006. 283 с.
10. Егорова М. Н. Театральная публика: эволюция анкетного метода. Москва, 2010. 162 с.
 11. Іван Сльота: Золото зажнив'я./ – Житомир, «Полісся» 2006р. 186с.
 12. Клековкін О. Ю. Theatrica. Архітектура драми: історико-термінологічний конспект / ПСМ НАМ України. Київ: Арт Економі, 2012. 88 с.
 13. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Лексикон / ПСМ НАМ України. Київ: Фенікс, 2012. 800 с.
 14. Клековкін О. Ю. Theatrica: практика сцени. Лексикон / ПСМ НАМ України. Київ: АртЕк, 2010. 448 с.
 15. Климова К. Я. Виразне читання: метод. посібник до спецсемінару з виразного читання: для студ. педаг. освіт. закладів. Житомир: Поліграфічний центр ЖДПУ, 2002. 52 с.
 16. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення: навч. посібник. 2-е вид, випр. і доп. К.: Ліра – К, 2007. 240 с.
 17. Ковальов В. П. Виразжальні засоби українського художнього мовлення. Херсон, 1992. 16 с.
 18. Культура мови на щодень: словник / авт. кол.: Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. Київ: Довіра, 2002. 169 с.
 19. Культура української мови: довідник / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець та ін.; за ред. В. М. Русанівського. Київ: Либідь, 1990. 304 с.
 20. Культурологія : теорія та історія культури : навч. посіб. / І. І. Курбас Лесь. Спогади сучасників / за редакцією народного артиста СРСР В.С.Василька. Київ: Мистецтво, 1969. 360 с.
 21. Леонид Шихматов, Вера Львова: Сценические этюды. / – Лань, Планета музики. 2014. – 320 с.
 22. Липківська А. Світ у дзеркалі драми. Київ, 2007. 356 с.
 23. Нариси з історії інонаціонального театру в Україні ХХ – початку ХХІ століть. / За загальною науковою редакцією доктора мистецтвознавства М. Гринишиної. К., 2017.
 24. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ ст. / Ін-т проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України / редкол В. Сидоренко (голова) та ін. – К., 2006. – 1054 с.
 25. Немирович-Данченко В. О творчестве актера / В.Немирович-Данченко. – М.: Искус-ство, 1984.-623с.
 26. Новий довідник: українська мова та література. К.: Казка, 2005. 864 с.
 27. Обертинська А. Основи теорії драми та сценарної майстерності : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. культури і мистецтв. Київ : ДАКККіМ, 1999. 136 с.
 28. Олефіренко С. М., Олефіренко В. В., Олефіренко Л. В. Універсальний літературний словник-довідник. Донецьк: БАО, 2007. 432 с.
 29. Охмуш Г.К. Короткий словник з техніки мовлення. Луганськ: ЛККІ, 2001.
 30. Підлісна Г. Н. Антична література для всіх і кожного. Київ: Техніка, 2004. 384с. Хрестоматія з теорії драми: Особливості драматургічного мистецтва в історичному розвитку. Від античних часів до початку ХІХ століття / упоряд. та статті про авторів П. Нестеровського. Київ: Мистецтво, 1978. 184 с.
 31. Пітер Брук: Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр: пер. з англ. – Львів: видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 136с.
 32. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради: навч. посібник. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
 33. Станиславский К. С. Моя жизнь в искусстве // Станиславский К. С. Собрание сочинений: в 9 т. Москва: Искусство, 1988. Т. 1. 622 с.
 34. Струганець Л. В. Культура мови: словник термінів. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2000. 88 с.
 35. Терещенко В. Как поступить в театральный институт. Советы и рекомендации / В. Терещенко. – М.,2002.
 36. Українська література у портретах і довідках: давня література – література ХІХ ст.: довідник / редкол.: С. П. Денисюк, В. Г. Дончик, П. П. Кононенко та ін. Київ: Либідь, 2000. 360 с.
 37. Українська художня культура: історія та сучасні проблеми : зб. наук. пр. / Безгін О. І., Оляніна С. В., Коренюк Ю. О. та ін. ; Ін-т культурології акад. мистецтв України. Київ : Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України, 2012. 260 с.
 38. Хрестоматія з теорії драми: Особливості драматургічного мистецтва ХІХ – ХХ ст. / упоряд.

П. Нестеровського. Київ: Мистецтво, 1988. 224 с.

39. Чехов М.А. О технике актера / М.А. Чехов. – Москва: АСТ, 2018. – 288 с.

40. Шинкарук В. Ф. У загінку сонця. Вибрані поезії та тексти пісень. Книга перша. Видання друге, доповнене. Житомир: «Полісся», 2015. 344 с.

Критерії оцінювання знань та вмінь абітурієнта:

Результат творчого конкурсу для вступників на основі повної загальної середньої освіти за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво на основі повної загальної середньої освіти для здобуття ступеня бакалавра оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Оцінка за творчий конкурс обчислюється як сума балів за два етапи випробування.

Перший етап «Виконавська майстерність» передбачає художнє читання творів різних жанрів, під час якого оцінюється демонстрація високого рівня культури і техніки мовлення, розуміння абітурієнтом змісту та ідеї виконуваного твору, вміння передати характер та емоційне забарвлення образу відповідно до жанру твору, продемонструвати пластичні властивості свого тіла через етюд, танець, орієнтуватися у просторі і часі, запропонованих обставинах, виявляє органічність, рівень уяви та фантазії, ступінь віри, може виконати задане комісією завдання, демонструючи вміння імпровізувати.

Під час вступного випробування перевіряється сила голосу, його тембральна забарвленість та наявність дикційних недоліків і вад. Оцінюються зовнішні природні дані, музикальність.

Критерії оцінювання етапу «Виконавська майстерність»:

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-59	Абітурієнт невпевнено знає текст на пам'ять, відчувається розгубленим під час виконання. Не може зосередити увагу в колі запропонованих обставин, його художнє читання невиразне, неемоційне, у нього відсутня сценічна привабливість, музикальність, почуття ритму, він не має музичного слуху, він незграбний на сцені, не пластичний, у нього відсутня здібність орієнтуватися у просторі й часі, запропонованих обставинах, він не може виконати задане комісією завдання.
60-73	Мовний апарат абітурієнта природно розвинутий, він здатен розуміти та передавати зміст та ідею тексту, але допускає логічні помилки, слабо розуміє перспективи фрази, не чітко демонструє композицію, слабо виявляє пластичність, затиснений на сцені, дещо фальшивить при виконанні пісні, ледь орієнтується у просторі й часі, не досить виразно демонструє виконання моно-етюдів, має проблеми з імпровізацією на задану тему.
74-89	Абітурієнт відзначається чіткою дикцією, добрими природніми голосовими даними, розумінням твору з точки зору логіки та композиційної побудови, демонструє пластичність, проте має деякі проблеми з ритмом, чіткістю хореографічних рухів, має чильний і тембрально забарвлений голос, проте неточно інтонує, нечітко передає характер виконуваного твору, проте може швидко зорієнтуватися у просторі й часі, непогано імпровізує на задану тему.
90-100	Абітурієнту властива чітка дикція та артикуляція, він має хороші природні голосові дані, він музикальний, пластичний, йому притаманне розуміння твору з точки зору логіки та композиційної побудови, він швидко встановлює контакт з слухачами, вміє зацікавити розповіддю через високий ступінь віри в запропоновані обставини, легко відчуває жанр твору, виявляє своєрідну харизму при читанні різнопланових творів, має сильний і тембрально привабливий голос, демонструє високу музикальність, пластичність, хореографічні вміння, швидко орієнтується у просторі й часі, легко імпровізує на задану тему.

Другий етап «Основи теорії та історії сценічного мистецтва» (співбесіда) передбачає перевірку елементарних знань абітурієнта про специфіку сценічного мистецтва (в сфері музики,

театру, кіно), знає та розуміє фахову термінологію. Співбесіда проводиться за широким колом питань і має на меті виявити загальноосвітній та культурний рівень абітурієнта, що відповідає обраній спеціальності. Також виявляються інтереси та уподобання вступника у галузі сценічного мистецтва: історія світового та українського театру, драматургії; виявлення світогляду абітурієнта та його загальних знань у галузі мистецтв, які співіснують у театрі: живопис, архітектура, музика тощо.

Критерії оцінювання етапу «Основи теорії та історії сценічного мистецтва»:

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-59	У відповіді абітурієнта відсутні знання базового матеріалу, також відсутній рівень самостійного та критичного мислення, низький рівень здатності узагальнювати та інтерпретувати власну відповідь.
60-73	Відповідь якого відрізняється недостатнім рівнем самостійного критичного мислення, поверхневим знанням базового матеріалу, абітурієнт не вмie логічно та послідовно вибудувувати думку, інтерпретувати власну відповідь.
74-89	Відповідь абітурієнта відрізняється достатнім рівнем самостійного та критичного мислення, базовими знаннями теоретичного матеріалу, вмінням вільно, логічно та послідовно подавати достовірну інформацію, здатністю узагальнювати та інтерпретувати власну відповідь.
90-100	Відповідь якого відрізняється високим рівнем творчого, самостійного та критичного мислення, глибиною знань теоретичного матеріалу, вмінням цікаво, логічно та послідовно подавати достовірну інформацію, здатністю узагальнювати та інтерпретувати власну відповідь.

Голова комісії

